

Hogeschool Utrecht

B Optometrie

B Orthoptie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2022 zijn de bestaande vierjarige hbo-bacheloropleidingen Optometrie (voltijd en deeltijd) en Orthoptie (voltijd) en van Hogeschool Utrecht bezocht door een visitatiepanel van NQA. De beide opleidingen worden aangeboden op de locatie Utrecht.

Het panel beoordeelt de opleidingen **positief** en is van mening dat op alle standaarden aan de basiskwaliteit wordt voldaan.

Algemeen

De opleidingen Optometrie en Orthoptie zijn in Nederland unieke opleidingen en hebben studenten uit alle delen van het land. De opleidingen zoeken gedegen de samenwerking met het beroepenveld en de branche: zij vormen een krachtige gemeenschap. De opleidingen hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan een nieuw curriculum, in samenspraak met de praktijk. Samenwerking met het lectoraat en de andere opleidingen van het Instituut voor Paramedische Studies (IPS) wordt actief gezocht. Deze proactieve houding kenmerkt ook de voortvarendheid waarmee de opleidingen zijn omgesprongen met de uitdagingen gedurende de Covid-pandemie: succeservaringen met betrekking tot hybride onderwijs, toetsen op afstand en innovatieve projecten zijn behouden en ingebed in het curriculum. De opleidingen zijn ambitieus en hebben veel werk verzet. Het panel gunt de opleidingen dan ook de rust om een pas op de plaats kunnen maken en te genieten van het sterke programma, de tevreden studenten en de kundige alumni.

Standaard 1

De beoogde leerresultaten zijn op orde. Deze zijn duidelijk en passend bij het NLQF 6-niveau van een hbo-bacheloropleiding geformuleerd. Ten grondslag aan de opleidingen Optometrie en Orthoptie liggen twee afzonderlijke competentieprofielen, die aansluiten op de landelijke beroepsprofielen. De opleidingen werken nauw samen met de beroepsverenigingen Optometristen Vereniging Nederland (OVN) en de Nederlandse Vereniging voor Orthoptisten (NVvO). De competentieprofielen zijn eveneens gebaseerd op de zeven CanMEDS-rollen. Ook de Body of Knowledge and Skills (BoKS) van de opleidingen is in samenspraak met het werkveld, vertegenwoordigd in beide beroepsverenigingen, en de actieve beroepenveldcommissie, tot stand gekomen. Sterk en lovenswaardig is het feit dat de opleiding Optometrie geaccrediteerd is op Europees niveau, door de European Council of Optometry and Optics (ECOO). De opleiding Orthoptie neemt in Europees verband deel aan een project dat zich inzet voor een Europees diploma voor Orthoptisten. Het panel waardeert deze internationaal georiënteerde blik.

De opleidingen hanteren de visie dat alumni in een breed en snel veranderend zorglandschap aan de slag gaan. Daarom willen zij studenten een breder perspectief meegeven dan enkel 'het oog'. Naast de kennis- en vaardigheden die leiden tot het gewenste niveau van oogzorgverlener, leren studenten ook samenwerken in interprofessioneel verband. Dit gebeurt onder andere in het project HU Gezond en Wel, waarbij studenten samenwerken met medestudenten van andere opleidingen binnen het Instituut Paramedische Studies en de instituten Social Work, Bewegingsstudies en Verpleegstudies. Het panel ondersteunt en onderschrijft deze visie en vindt deze herkenbaar terug in de competentieprofielen en de BoKS.

Omdat de opleidingen uniek zijn in Nederland, zijn er geen 'peers' in de vorm van collega's in eenzelfde opleiding aan een andere hogeschool. Het panel adviseert de opleidingen om de kring met critical friends die er is, nog breder vorm te geven door kennis vanuit lectoraten, stakeholdersnetwerken of aanpalende paramedische beroepen te betrekken als aanvulling op de externe validatie. Dit borgt eveneens de visie die de opleidingen hebben op het opleiden tot een brede zorgprofessional.

Standaard 2

De beide opleidingen Optometrie en Orthoptie kennen een rijk en toereikend curriculum. Het gezamenlijke eerste jaar is mooi opgezet en beide opleidingen kennen ook na de propedeuse een sterk inhoudelijk programma. Er is zichtbaar sprake van 'backward chaining', hetgeen het panel positief vindt. Het feit dat kennis en vaardigheden integraal worden aangeboden en er veel gebruikt wordt gemaakt van casuïstiek, maakt dat de student concreet wordt voorbereid op zijn toekomstig beroep. Ook de EPB-lijn, waarin de student zijn onderzoekend vermogen ontwikkelt, is goed opgezet en gedegen ingebed in het curriculum. Om dit vast te houden moedigt het panel aan om in te blijven zetten op permanente professionalisering van docenten. De beroepspraktijklijn is stevig in de opleidingen verankerd, door de patiëntenzorg die zowel wordt verricht in de interne kliniek als op externe stageadressen.

Het zelforganiserende docententeam is enorm enthousiast en kundig. De laagdrempelige organisatie is met haar korte lijnen een compliment waard: er is veel ambitie en er wordt draagvlak gecreëerd. Het team kenmerkt zich door wendbaarheid en probleemoplossend vermogen, zowel richting de organisatie als richting de studenten. Studenten voelen zich dan ook thuis. Ze ervaren hun opleiding als een warm bad: zij worden 'gezien' als persoon. Studenten worden goed gemonitord en zijn tevreden over het werken in leerteams. Het panel adviseert de herintroductie van het buddy-systeem te overwegen: ouderejaars kunnen een positieve bijdrage leveren aan het leren studeren van eerstejaars en het beeld dat de eerstejaars van de studie hebben, verder te concretiseren: door ervaringen te delen kunnen ze bijdragen aan heldere verwachtingen. Er is een actieve, goed functionerende opleidingscommissie. Het panel is enthousiast over het TeleTriageTeam-Project, dat docenten en studenten Optometrie samen met het UMC in de Covid-periode zijn gestart en reeds voortzetten.

Standaard 3

Het panel ziet een toetsprogramma dat congruent is met het nieuwe curriculum. Toetsen zijn betrouwbaar, valide en voor de doelgroep relevant. Studenten worden goed voorbereid op hun toetsen en ervaren de gegeven feedback als leerzaam en inzichtelijk. De kwaliteit van de toetsing wordt goed geborgd door ToetsExpertGroep (TEG) en de examencommissie. Het panel vindt het mooi om te zien dat de opleidingen de TEG proactief benaderen en beschouwen als sparringspartner en critical friend. De opleidingen nemen heel bewust een positie in het HU-brede beleid in om meer richting programmatisch toetsen te gaan: de teams hebben onderbouwd de keuze gemaakt om niet in de eerste twee studie jaren, maar vanaf jaar drie dit systeem in te voeren. Het panel is van mening dat de opleidingsteams voldoende tools en netwerken in handen hebben om zichzelf verder te bekwamen in het programmatisch toetsen en ziet deze ontwikkeling met vertrouwen tegemoet.

Standaard 4

Het eindniveau van de opleidingen Optometrie en Orthoptie is op orde. De beoogde leerresultaten worden behaald, studenten studeren aantoonbaar af op niveau 6 NLQF. Onderzoeksvaardigheden en de rol van reflectieve practitioner worden overtuigend aangetoond in het afstudeeronderdeel Optometrische / Orthoptische Zorg met Reflectie en Evidence Based Practice (OZRE): klinisch handelen, klinisch redeneren en reflectie en komen geïntegreerd aan bod in het schrijven van een Critically Appraised Topic (CAT). De rol van EBP in de rubric van OZRE is echter relatief klein en wordt meer procesmatig dan inhoudelijk ingestoken, het panel moedigt dan ook aan om de aandacht voor het inhoudelijke deel in de rubric te versterken. Het innovatieve vermogen van de student wordt getoetst met het een tweede afstudeeronderdeel: Frontrunners. Studenten werken gezamenlijk aan een opdracht waarin zij zich buigen over een ondernemende casus die innovatie binnen de zorg gelinkt aan de eigen 'oog'-discipline, als doel heeft. Het panel ziet het onderdeel Frontrunners als een goede voorbereiding op de verbreding van het vakgebied en passend bij de visie van de opleidingen. Het moedigt aan om bij de doorontwikkeling het individuele deel nog meer te koppelen aan onderzoek en impact. Alumni zijn gewild en vinden snel passend werk. Alumni beoordelen de genoten opleiding als zeer positief, vice versa waardeert de beroepspraktijk de afgestudeerde Optometristen en Orthoptisten als kundig en beroepsbekwaam.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding / Karakteristiek	9
Basisgegevens opleiding	9
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel over de opleiding	26
Aanbevelingen	27
Bijlagen	28
1. Bezoekprogramma	29
2. Bestudeerde documenten	29

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleidingen Optometrie en Orthoptie. De opleidingen maken deel uit van het Instituut voor Paramedische Studies van Hogeschool Utrecht. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Utrecht en in overleg met de opleidingen. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel en is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 29 november 2022. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer F.P.G.M. (Eric) Entken (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw B. (Betül) Tekeli (domeindeskundige)

De heer dr. J.B. (Bart) Staal (domeindeskundige)

Mevrouw F. (Femke) Westenberg (studentlid)

Mevrouw drs. I.M (Ilse) Teerling, auditor van NQA, trad op als (secretaris auditor van het panel).

De opleidingen Optometrie en Orthoptie zijn als unieke opleidingen ingedeeld in de visitatiegroep HBO Gezondheidszorg; Diagnostiek en techniek.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling is een zelfevaluatie met bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel 16 afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd: 8 van de opleiding Optometrie en acht van de opleiding Orthoptie. Deze 8 dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleidingen plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleidingen, tijdens de zogenaamde agenderende audit. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezochtdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleidingen. Medewerkers en studenten van de opleidingen zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezochtdag om (inloopspreekuur). Hier is geen gebruik van gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, dat is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd aan de opleidingen. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleidingen en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleidingen in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

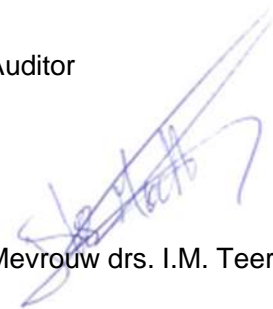
Utrecht, 6 april 2023

Panelvoorzitter

De heer F.P.G.M. Entken

Auditor

Mevrouw drs. I.M. Teerling

Schets van de opleiding

Karakteristiek

De opleidingen Optometrie en Orthoptie van Hogeschool Utrecht zijn uniek in Nederland. De opleidingen leiden op tot de BIG-geregistreerde beroepen optometrist en orthoptist. Studenten komen vanuit alle delen van het land. Zij volgen tijdens hun studie onderwijs dat praktijkgericht en inhoudelijk op hoog niveau is. Aan de hand van thema's doen studenten kennis en vaardigheden op die geïntegreerd worden aangeboden. Beroepshandelingen oefenen ze in toenemende mate van zelfstandigheid in de interne kliniek van de hogeschool en bij externe stagebedrijven. Het eerste jaar volgen studenten Optometrie en Orthoptie gezamenlijk onderwijs, waarna zij vanaf het tweede jaar de gekozen opleiding apart vervolgen.

Sinds het studiejaar 2021-2022 biedt de opleiding Optometrie naast de voltijdvariant ook een deeltijdvariant aan. De ervaringen zijn tot dusver positief: er studeert een hechte en gemotiveerde groep. Het derde en vierde jaar zijn nog in ontwikkeling.

Studenten worden opgeleid voor een zowel technisch als sociaal beroep. De opleidingen hebben in samenspraak met het beroepenveld en de brancheverenigingen het curriculum herzien en geactualiseerd, studenten worden dan ook toekomstbestendig en bewust van de ontwikkelingen in het werkveld opgeleid. Ten tijde van de visitatie studeerden er 404 studenten Optometrie voltijd, 65 studenten Optometrie deeltijd en 184 studenten Orthoptie.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Bachelor Optometrie Bachelor Orthoptie
ISAT-code CROHO	B Optometrie: 34549 B Orthoptie: 34577
Oriëntatie en niveau opleiding	Hbo
Niveau opleiding	Bachelor
Graad	Bachelor of Science (BSc)
Aantal studiepunten	240
Varianten	B Optometrie: voltijd en deeltijd B Orthoptie: voltijd
Opleidingslocatie(s)	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

Terugblik op vorige visitatie (verplicht vanuit NVAO-kader).

De opleidingen zijn in 2016 gevisiteerd, met een positief resultaat. Het visitatiepanel had enkele aanbevelingen ten aanzien van de doorontwikkeling van het curriculum en het afstudeerprogramma en de matching van studenten en stageplekken. Deze aanbevelingen zijn voortvarend opgepakt. Het curriculum en het afstudeerprogramma zijn met betrokkenheid van de beroepspraktijk herzien. Studenten worden aan stageplaatsen gekoppeld; matching vindt plaats op basis van onder andere interesse en woonplaats. De opleidingen onderhouden intensief contact met de stageplaatsen.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleidingen en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De beoogde leerresultaten zijn op orde. Deze zijn duidelijk en passend bij het NLQF 6-niveau van een hbo-bacheloropleiding geformuleerd. Ten grondslag aan de opleidingen Optometrie en Orthoptie liggen twee afzonderlijke competentieprofielen, die aansluiten op de landelijke beroepsprofielen. De opleidingen werken nauw samen met de beroepsverenigingen Optometristen Vereniging Nederland (OVN) en de Nederlandse Vereniging voor Orthoptisten (NVvO). De competentieprofielen zijn eveneens gebaseerd op de zeven CanMEDS-rollen. Ook de Body of Knowledge and Skills (BoKS) van de opleidingen is in samenspraak met het werkveld, vertegenwoordigd in beide verenigingen en de actieve beroepenveldcommissie, tot stand gekomen. Ook de internationale oriëntatie is geborgd: de opleiding Optometrie is geaccrediteerd op Europees niveau, de opleiding Orthoptie neemt in Europees verband deel aan een project dat zich inzet voor een Europees diploma voor Orthoptisten. Het panel ondersteunt en onderschrijft de visie van de opleidingen en ziet de profilering herkenbaar terug in de competentieprofielen en de BoKS. Omdat de opleidingen uniek zijn in Nederland, kunnen de opleidingen ten aanzien van externe validatie een nog bredere groep van critical friends samenstellen.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleidingen Optometrie en Orthoptie leiden op tot respectievelijk Optometrist en Orthoptist. De optometrist onderzoekt 'in de breedte' de gezondheid van het oog op afwijkingen in anatomische, systemische en visuele functies. Bij complexe afwijkingen verwijst de optometrist door naar een oogarts, huisarts of orthoptist. Ook adviseert een optometrist in het gebruik van visuele hulpmiddelen. De orthoptist richt zich specifiek op onderzoek en behandeling van stoornissen in de samenwerking tussen beide ogen, zoals scheel- of dubbelzien en adviseert de oogarts bij operatie-opties. Optometristen en orthoptisten kunnen werkzaam zijn in zowel de eerste lijn (zelfstandige praktijken en optiekzaken), de tweede lijn (ziekenhuizen, refractiecentra en onderzoekscentra) en de derde lijn (academische ziekenhuizen en instellingen voor slechtzienden). Beide beroepen zijn beschermd: optometristen en orthoptisten staan dan ook ingeschreven in het wettelijke register Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg. De opleidingen leiden hier rechtsreeks toe op.

Profilering

De opleidingen Optometrie en Orthoptie "willen studenten opleiden tot zelfstandige, onderzoekende, reflectieve en toekomstbestendige beroepsprofessionals in de oogzorg", oftewel tot een 'reflective practitioner'; een professional die beschikt over een kritische en

onderzoekende grondhouding. Hierin vinden de opleidingen het belangrijk dat de student praktijkgericht wordt opgeleid, met oog voor het brede zorgdomein en interprofessioneel werken en internationale ontwikkelingen. De opleidingen geven hier vorm aan door studenten al vanaf het eerste jaar vaardigheden te laten opdoen in onder andere de interne (pre)kliniek en tijdens de opleiding gericht samen te laten werken met studenten van andere paramedische studies en social work. Internationale ontwikkelingen zijn eveneens ingebed in het curriculum (zie verder Standaard 2). Het panel constateert hierdoor dat de visie die de beide opleidingen uitdragen, zichtbaar in het curriculum vertaald is. De profilering die wordt uitgedragen, wordt bewerkstelligd.

Beoogde leerresultaten

Beide opleidingen hebben een eigen opleidingscompetentieprofiel. Deze competentieprofielen zijn in samenspraak met de beroepsverenigingen ontwikkeld en gebaseerd op de landelijke beroepsprofielen zoals die zijn opgesteld door respectievelijk de Optometristen Vereniging Nederland en de Nederlandse Vereniging van Orthoptisten. Beide opleidingscompetentieprofielen kennen overlap, onder andere omdat beide zijn gebaseerd op de zogenaamde CanMEDS-rollen, als volgt weergegeven¹:

---

¹ Bron: Zelfevaluatie Oogzorgkunde 2022, p. 11.

De zeven CanMEDS rollen:

- CanMEDSrol 1: OPTOMETRISCH /ORTHOPTISCH HANDELEN
- CanMEDSrol 2: DE COMMUNICATOR
- CanMEDSrol 3: DE SAMENWERKINGSPARTNER
- CanMEDSrol 4: DE REFLECTIEVE EBP-PROFESSIONAL
- CanMEDSrol 5: DE GEZONDHEIDSBEVORDERAAR
- CanMEDSrol 6: DE ORGANISATOR
- CanMEDSrol 7: DE PROFESSIONAL- EN KWALITEITSBEVORDERAAR

Figuur 1: De zeven CanMEDS rollen

Eveneens in samenspraak met het beroepenveld is de Body of Knowledge and Skills tot stand gekomen. Deze wordt met regelmaat bijgesteld door de curriculumcommissie en voorgelegd aan de beroepenveldcommissie.

Het panel constateert dan ook dat de beoogde leerresultaten zorgvuldig en in afstemming met de beroepsverenigingen tot stand zijn gekomen. Ook ziet het panel dat de beoogde leerresultaten overtuigend op het NLQF niveau 6 zijn afgestemd. De opleidingen verantwoorden het hbo bachelorniveau aan de hand van de internationale Dublin Descriptoren en hanteren de indeling van Dreyfus: Beginner (eerstejaars), Gevorderde beginner (tweede- en derdejaars) en Beginnend beroepsbeoefenaar (vierdejaars).

Afstemming met externe relaties en internationale opleidingen

De opleidingen Orthoptie en Optometrie werken nauw samen en vervullen daarbij een actieve rol in de oogzorgpraktijk. Ze onderhouden als bijna vanzelfsprekend nauwe banden met partners uit

het werkveld, onder andere door afstemming met stageadressen, contacten met alumni en de samenwerking met leden van de beroepenveldcommissie en de beide beroepsverenigingen. De opleidingen vervullen niet zelden een voortrekkersrol in het oogzorglandschap. Dit doen ze onder andere door hun brede visie op hun rol in de paramedische zorg en het veranderende zorglandschap in het algemeen. Onderwerpen als preventie, de meer holistische blik op de zorgvraag van de patiënt en het in het werkveld voorop lopen met de verweving van de CanMEDS-systematiek zijn hier voorbeelden van. Het werkveld ziet de opleidingen dan ook als deskundige sparringspartners.

Omdat de opleidingen in Nederland uniek zijn, hechten zij aan internationale afstemming en toetsing. De opleiding Optometrie heeft daarom in 2013 een internationaal kwaliteitskeurmerk ontvangen van de accreditatieorganisatie voor het Verenigd Koninkrijk, de General Optical Council (GOC). Daarmee werd de opleiding Optometrie gewaardeerd op het niveau van de Engelse universitaire bacheloropleiding Optometry.²

De opleiding Optometrie is eveneens vanaf het eerste uur betrokken bij de European Council of Optometry and Optics (ECOO), die een Europees Optometriediploma heeft ontwikkeld en beheert. De opleiding Optometrie is in 2017 geaccrediteerd door het ECOO en heeft in het najaar 2022 een positief besluit op de heraccreditatie ontvangen.

Een soortgelijk traject naar een Europees diploma voor de opleiding Orthoptie is ook in ontwikkeling. De opleiding Orthoptie neemt samen met zeven andere Europese opleidingen deel aan een Erasmus+-project waarin wordt toegewerkt naar een Europees diploma Orthoptie. Dit heeft tot dusver geresulteerd in een Europees competentieprofiel, een vergelijkend onderzoek naar de opleidingsniveaus van Orthoptie-opleidingen in Europa en de ontwikkeling van een onderwijsplatform, een online leeromgeving en een Europees examen. In november 2022 zijn de eerste Europese examens afgenomen.³

Het panel complimenteert de opleidingen met deze proactieve, internationale activiteiten: de participatie in Europees verband met het doel te komen tot Europese diploma's en deelname aan een Europese accreditatie, getuigt van een continu streven om de kwaliteit van de opleidingen te blijven toetsen en hoog te houden. De opleidingen stellen zich open om over grenzen heen kennis te delen.

Het panel vindt dit behalve een compliment waard, ook van belang vanwege de unieke positie waarin de opleidingen zich bevinden. Als unieke opleidingen in het land zijn op opleidingsniveau geen 'peers' en alumni vliegen uit hetzelfde nest uit. Het panel ziet dat de opleidingen nastreven zoveel mogelijk critical friends om zich heen te verzamelen. Het panel adviseert de opleidingen om op creatieve wijze nog meer kritische vrienden aan zich te binden. Externe validatie kan op innovatieve wijze vorm worden gegeven, bijvoorbeeld door lectoren of mensen uit aanpalende paramedische beroepen of via stakeholdersnetwerken te bevragen. Deze bredere blik past eveneens bij de opleidingsvisie; waarin een interprofessionele kijk op bredere zorgbehoeften wordt uitgedragen.

---

² Zelfevaluatie Oogzorgopleidingen, p. 11. Vanwege wijzigingen in het Europees stelsel en in wet- en regelgeving als gevolg van de Brexit, wacht de opleiding met een eventuele heraccreditatie totdat meer duidelijk is over de mogelijkheid en de wenselijkheid hiervan.

³ Zelfevaluatie Oogzorgopleidingen, p. 12.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De beide opleidingen Optometrie en Orthoptie kennen een rijk en toereikend curriculum. Het gezamenlijke eerste jaar is mooi opgezet en beide opleidingen kennen ook na de propedeuse een sterk inhoudelijk programma. Er is zichtbaar sprake van 'backward chaining', hetgeen het panel positief vindt. Het feit dat kennis en vaardigheden integraal worden aangeboden en er veel gebruikt wordt gemaakt van casuïstiek, maakt dat de student concreet wordt voorbereid op zijn toekomstig beroep. Ook de EPB-lijn, waarin de student zijn onderzoekend vermogen ontwikkelt, is goed opgezet en gedegen ingebed in het curriculum. Om dit vast te houden moedigt het panel aan om in te blijven zetten op permanente professionalisering van docenten. De beroepspraktijklijn is stevig in de opleidingen verankerd, door de patiëntenzorg die zowel wordt verricht in de interne kliniek als op externe stageadressen.

Het zelforganiserende docententeam is ambitieus, wendbaar en kundig. Studenten voelen zich thuis en worden goed begeleid. Door herintroductie van het buddy-systeem zouden ouderejaars een bijdrage kunnen leveren aan het leren studeren van eerstejaars door hun aanpak en best-practices te delen. Ook kunnen ouderejaars het beeld dat de eerstejaars van de studie hebben, verder te concretiseren: door ervaringen te delen kunnen ze bijdragen aan heldere verwachtingen. Het panel is enthousiast over het TeleTriageTeam-Project, dat docenten en studenten Optometrie samen met het UMC in de Covid-periode zijn gestart en reeds voortzetten.

Onderbouwing

Instroom

Voor beide opleidingen gelden de wettelijke toelatingseisen voor een hbo-bachelor: een mbo niveau 4-diploma, een havo- of vwo-diploma of een succesvol afgeronde 21+-toets. Daarnaast werkt de opleiding Optometrie met een decentrale selectie met numerus fixus. Aspirant-studenten sturen na aanmelding een motivatiebrief en een cv in. Aspirant-deeltijdstudenten dienen aan te tonen dat ze over een geschikte werkplek beschikken. Ook neemt iedereen die zich aanmeldt deel aan een selectiedag. Op deze dag maken ze een toets waarvoor ze zich via opdrachten op de website van de HU kunnen voorbereiden. Ook vindt er een gesprek plaats. Na de selectiedag vindt de uitslag plaats: deelnemers ontvangen naar aanleiding van deze dag een rangnummer, degenen die hoog op de ranglijst staan worden toegelaten. De opleiding maakt de definitieve selectie. Bij de opleiding Orthoptie is de numerus fixus losgelaten wegens een gering aantal aanmeldingen en het gegeven dat er in het eerste jaar relatief veel studenten uitvallen. Er vinden wel matchingsactiviteiten plaats. Hoewel de matching helpend is, is deze uitval in het eerste jaar een verschijnsel dat de opleiding al langer waarneemt. Het panel waardeert het dat de opleiding de oorzaken hiervoor actief in kaart brengt en daarop stuurt, bijvoorbeeld door voor de poort duidelijk het technische karakter van de opleiding voor het voetlicht te brengen en achter de poort door nog meer binding met de opleiding en medestudenten te creëren aan de hand van het leren in leerteams.

Vorm en inhoud programma

Didactisch concept en curriculum

De opleidingen omvatten 240 EC; 60 EC in de propedeusefase, 150 EC in de hoofdfase (inclusief afstuderen) en 30 EC in de profileringsruimte. Beide leiden op tot 'reflective practitioner' (zie Standaard 1) en hebben daar het didactisch concept op ingericht. Ten grondslag aan het gegeven onderwijs ligt het 'Four-Component Instructional Design' model: 4C/ID. Het onderwijs is ontworpen op basis van de vier componenten uit dit model (1: leertaken, 2: ondersteunende informatie, 3: procedurele of just-in-time informatie en 4: deeltaakcoëfening). De opleidingen vinden dit didactisch model passend bij de beroepspraktijk waar ze voor opleiden: "de student wordt zo in staat gesteld om het eigen zelfstandig handelen te verantwoorden, op basis van wetenschappelijke kennis en best practice."⁴

Concreet is dit onderwijsconcept vertaald in een curriculum waarin thematisch les wordt gegeven. In ieder thema komen kennis, praktijkvaardigheden en onderzoeksvaardigheden – in toenemende mate geïntegreerd en complex – aan bod.

Het curriculum is de afgelopen jaren herzien: deze vernieuwing is stapsgewijs ingevoerd. In 2020-2021 is het nieuwe eerste jaar gaan draaien. De studenten Optometrie en Orthoptie volgen dit eerste jaar gezamenlijk. Er wordt een basis gelegd aan kennis en vaardigheden die voor beide opleidingen essentieel zijn. Studenten krijgen in dit gezamenlijke jaar een goed beeld van beide opleidingen en de beroepspraktijken: zo zijn er meeloopdagen en oriënterende stages en nemen studenten interviews af. De mogelijkheid bestaat dan ook om na dit gezamenlijke eerste jaar nog te switchen van keuze, mits het aantal beschikbare plaatsen dit toelaat en de student de volledige 60 EC van het propedeusejaar heeft behaald. Het propedeusejaar is opgebouwd rondom de thema's 'Zien en gezien worden', 'Ontwikkeling en samenwerking', 'Het normaal verouderende oog' en 'Alle ogen van alle leeftijden', zoals onderstaand schema weergeeft:

CURRICULUMSCHEMA OPTOMETRIE																																									
gezamenlijk onderwijs met orthoptie																				optometrie																					
A1										B1										C1										D1											
nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Zien & Gezien worden										Ontwikkeling en samenwerking										Het normaal verouderende oog										Alle ogen van alle leeftijden										
	Conceptuele kennistoets SEC										Conceptuele kennistoets SEC										Conceptuele kennistoets SEC										Conceptuele kennistoets SEC										
	Integrale vaardigheidstoets SEC										Integrale vaardigheidstoets SEC										Integrale vaardigheidstoets SEC										Objective Structured Clinical Examination (OSCE) SEC										
	Casus presentatie SEC										Portfolio SEC										Portfolio SEC										Portfolio SEC										

Figuur 2: Curriculum propedeuse optometrie en orthoptie

De vernieuwde curricula voor het tweede jaar Optometrie en Orthoptie zijn vanaf studjaar 2021-2022 gaan lopen en de hernieuwde derde jaren van beide opleidingen zijn in studiejaar 2022-2023 van start gegaan. Het cohort 2020 doorloopt zo het volledig herziene curriculum en het oude curriculum wordt op deze wijze stapsgewijs uitgefaseerd. Het panel is positief over het

⁴ Zelfevaluatie rapport, p. 14.

curriculum: het is uitdagend, de inhoudelijke lat ligt hoog, er is veel afwisseling en ruimte voor praktijkervaring. Ook is het onderwijsconcept, het gezamenlijke eerste jaar en de gefaseerde invoering doordacht ontwikkeld en gedegen uitgevoerd. Het team heeft veel werk verzet de afgelopen jaren, zeker met de uitdagingen die de maatregelen ten tijde van de Corona-pandemie met zich mee brachten. Het panel complimenteert het team met deze inzet. In het curriculum zijn de 'best practices' van Corona behouden: zo zijn de roosters nog optimaler afgestemd op studenten die ver moeten reizen. Een ander goed voorbeeld is het imbedden van het TeleTriageTeam-Project, dat docenten en studenten Optometrie samen met het UMC tijdens de lock down hebben opgezet. In dit project nemen studenten onder begeleiding van docenten dossiers van oogheekundige patiënten door. Vervolgens nemen zij telefonisch contact op met deze patiënten om de klachten verder in kaart te brengen en aan de hand van protocollen en richtlijnen een behandelvoorstel uit te werken. De opleiding heeft met dit project in 2022 een prijs gewonnen: de Value Based Health Care Dragon's Grant & Endorsement Award. Succesvol is ook het leren in leerteams. De leerteams bestaan uit gemiddeld 10 studenten en komen per blok ongeveer acht keer samen. In jaar 1 worden de studenten sterk begeleid en in de opeenvolgende jaren wordt er toegewerkt naar steeds meer zelfstandigheid. Studenten waarderen de leerteams: zij leren met en van elkaar en het creëert binding.

Onderzoek

De student verwerft gedurende het doorlopen van het gehele curriculum onderzoeksvaardigheden. Hierin staat het ontwikkelen van een onderzoekende houding centraal. De student ontwikkelt deze houding aan de hand van onderwijs in Evidence Based Practice (EPB), waarbij de student aan de hand van casuïstiek klinisch leert redeneren, kritische vraagstukken leert formuleren die zich voordoen in de beroepspraktijk of maatschappij en leert een methodische aanpak en / of innovatieve oplossing voor deze vraagstukken te bedenken. Dit doet de student in toenemende mate van zelfstandigheid. Studenten starten in jaar 1 en 2 met klinisch redeneren en zogenaamde journal clubs, de leerlijn mondt uit in het zelfstandig uitvoeren van de afstudeeronderdelen OZRE en Frontrunners (zie Standaard 4). De opleidingen werken nauw samen met verschillende lectoraten binnen de HU, zoals het lectoraat Innovaties in Preventieve Zorg. Door deze samenwerkingen vindt kennisdeling over en uitvoering van praktijkgericht onderzoek plaats. Verschillende docenten van de opleiding zijn als onderzoeker aan een lectoraat verbonden en studenten krijgen de mogelijkheid om via een lectoraatsopdracht onderzoekservaring op te doen in het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Het panel adviseert de opleidingen om blijvend aandacht te besteden aan de permanente professionalisering van docenten op onderzoeksgebied, aangezien het EBP-onderwijs een grote rol in het curriculum speelt en de onderzoeksvaardigheden waaronder het klinisch redeneren, voortdurend aanwezig zijn in het werk van de optometrist en de orthoptist. De opleidingen zijn zich aan het oriënteren op de mogelijkheid van het ontwikkelen van een minor gericht op oogzorgonderzoek, waarin studenten die interesse hebben in onderzoek en in publiceren, zich hier ook in kunnen ontwikkelen. Het panel vindt dit een mooi initiatief.

Pre-kliniek en Interne kliniek

Studenten voeren beroepstaken uit op de niveaus een tot en met drie van Dreyfus: Beginner (eerstejaars), Gevorderde beginner (tweede- en derdejaars) en Beginnend beroepsbeoefenaar (vierdejaars). Zij starten hier intern in jaar 1 mee. De opleidingen beschikken over zes praktijklokalen, met daarin 43 oogheekundige units. Deze praktijklokalen worden de pre-kliniek genoemd. Hier krijgen de studenten praktijkles, waarbij zij op elkaar oefenen en les krijgen in

patiëntcommunicatie. Daarnaast hebben de opleidingen 9 compleet ingerichte units in de HUKlinieken (waar bijvoorbeeld onder andere ook de opleidingen Mondzorg en Logopedie hun ruimtes hebben). In de kliniek behandelt de student cliënten onder supervisie van een docent-optometrist of orthoptist. Deze cliënten bezoeken de kliniek bijvoorbeeld op doorverwijzing van een huis- of jeugdarts, een opticien of in sommige gevallen een patiëntenvereniging. De units in de kliniek beschikken over gespecialiseerde en geavanceerde apparatuur voor optometrisch en orthoptisch onderzoek. Ook is er een winkel waar cliënten een bril of contactlenzen kunnen aanschaffen.

Het panel is positief over dit concept: studenten leren integratief en van elkaar. Het leren klinisch redeneren is goed geborgd. Docenten en studenten geven aan dat er voldoende patiënten zijn. Wel is de variëteit in de zorgvraag van patiënten soms een uitdaging.

Stage

Naast de opleidingsklinieken lopen voltijdstudenten stage in externe praktijken. In het eerste jaar is dit in de vorm van een snuffelstage, in het tweede semester van jaar drie en de eerste periode van jaar 4 gaat het om een praktijkstage van in totaal 45 EC, waarin ook het klinisch redeneren een grote rol speelt. Het stagebureau matcht studenten en stageadressen. Dit leidt tot een onafhankelijke beoordeling van de student en tevens garandeert dit dat de aan de opleiding gestelde criteria en kwaliteitseisen geborgd zijn. Bij het indelen van de stage wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de geografische ligging van de stageplaats ten opzichte van de eigen woonplaats van de student. Het stagebureau organiseert twee keer per jaar een bijeenkomst voor stagebegeleiders en biedt cursussen stagebegeleiding aan. Dit wordt gewaardeerd door de betrokken stagebegeleiders. Het panel constateert dat studenten hun beroepsvaardigheden in zowel de (pre-)kliniek als op stage, grondig ontwikkelen. Ze worden goed en intensief begeleid. Het panel ziet eveneens dat de stages goed geregeld zijn. De stageadressen bieden expertise en kwaliteit en zijn zeer betrokken bij de opleiding. Begeleiders scholen zich in beoordeling en denken actief mee over ontwikkelingen. Deeltijdstudenten lopen geen stage. Zij voeren de beroepstaken op hun – passende – werkplek uit. Voor deeltijdstudenten wordt de mogelijkheid gecreëerd om onderdelen versneld te doorlopen, als zij aantonen deze betreffende competenties al te bezitten.

Interprofessionele samenwerking en maatschappelijk handelen

De opleiding werkt met de andere opleidingen in het Instituut Paramedische Studies, en de instituten Social Work, Bewegingsstudies en Verpleegstudies samen in het programma 'Gezond en Wel' (G&W). Dit programma kent verschillende deelprojecten, met het gemeenschappelijke doel dat studenten van verschillende disciplines samen met kenniscentra de gezondheid en het welzijn van de burger centraal te zetten. Studenten Optometrie en Orthoptie draaien allemaal tijdens de interne kliniekstage mee met het project Interprofessioneel kennismaken. Hierin gaan zij met studenten van andere opleidingen samen aan de slag met zorgvragen van cliënten die breder zijn dan het oogheelkundig domein. Zo geeft de opleiding handen en voeten aan de visie om op te leiden tot zorgprofessional en niet 'enkel' tot oogzorgprofessional.

Internationalisering

Studenten hebben de mogelijkheid om een buitenlandervaring op te doen door een internationale minor te volgen of een stage in het buitenland te lopen. Studenten Optometrie hebben de mogelijkheid om een Europees diploma te halen. De opleiding ziet een piek in de belangstelling hiervoor rondom de Europese accreditatie van de opleiding, waar de studenten bij betrokken

worden. De opleiding onderzoek hoe de aansluiting bij het Europese diploma nog sterker in het curriculum vervat kan worden. Het Europees diploma Orthoptie is nog in ontwikkeling (zie Standaard 1), maar om daarvoor op te gaan moet een deelnemer al afgestudeerd Orthoptist zijn. Hierin verschilt de Europese diplomering van de opleiding Optometrie.

Docenten

Er werken 52 docenten voor de opleidingen Optometrie en Orthoptie, in verschillende aanstellingsomvang en divers in leeftijdscategorie. Allen hebben minimaal een jaar werkervaring als optometrist of orthoptist. Een deel van de docenten werkt naast het docentschap nog steeds part time in de beroepspraktijk, anderen zijn nauw betrokken bij het werkveld door onderzoek, supervisie in de kliniek of betrokkenheid bij een van de (internationale) beroepsverenigingen. Het docententeam is deskundig: 33 docenten zijn opgeleid op masterniveau, 3 docenten zijn gepromoveerd en 5 volgen een (pre)promotietraject. Verder beschikken alle docenten over een didactische aantekeningen het BKE-certificaat. Vijf docenten hebben eveneens het SKE-certificaat.

De docenten werken in zelforganiserende teams. Hier is een groot draagvlak voor. Een kernteam van vier docenten stuurt zogenaamde subteams aan. De subteams komen wekelijks bijeen, in deze bijeenkomsten staan geagendeerde onderwerpen centraal. Docenten geven aan dat het werken in de zelforganiserende teams bevalt: men voelt een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid. Er is sprake van adequaat zelfsturend vermogen. Ook is er veel uitwisseling met andere opleidingen binnen het instituut: mensen met dezelfde portefeuilles en expertises vinden elkaar. Zo ontstaat er een mooie leergemeenschap. Het panel ziet dat docenten erg bevoegen en ambitieus zijn. Er is veel expertise en wendbaarheid: de opleidingen hebben met het team in korte tijd veel veranderingen doorgevoerd. Hierin zijn de docenten een dragende kracht geweest.

Begeleiding, voorzieningen en honoursprogramma

Het panel complimenteert de opleiding met de sfeer die zij weet neer te zetten: studenten worden gezien en gehoord. Studenten zijn erg tevreden over de begeleiding van docenten. Docenten zijn benaderbaar en toegankelijk, studenten voelen zich goed geïnformeerd en voelen de ruimte altijd te kunnen aankloppen met vragen. Onderwijsonderdelen (inclusief toetsen) worden standaard geëvalueerd, aan het eind van iedere periode. Bevindingen worden gedeeld met een actieve en zichtbare opleidingscommissie. Op de opleiding heerst een 'wij-gevoel': studenten voelen zich thuis. Studenten geven wel aan de stof omvangrijk en van hoog niveau te vinden. Ook gaven studenten in de gesprekken aan pas tijdens de studie een echt concreet beeld van de studie te krijgen. Hoewel ze door de intakeprocedures een duidelijk beroepsbeeld hebben, kost het vormen van een duidelijk plaatje van wat ze nu precies tijdens hun studie doen, soms moeite. Door ouderejaars aan eerstejaars te koppelen, kunnen 'beroepsbeeld' en 'studiebeeld' mogelijk nog beter op elkaar worden afgestemd.

Als studenten interesse hebben, kunnen zij een zogenaamd honoursprogramma volgen. Het programma is een samenwerking met verschillende opleidingen, waarbij het gaat om groei als persoon en als professional. Hierbij is de intrinsieke motivatie leidend. De selectie voor het honoursprogramma vindt plaats aan de hand van een motivatiegesprek.

De opleiding beschikt over voldoende en moderne voorzieningen. De interne kliniek is recent verbouwd en bevat voldoende apparatuur en instrumenten. Ook de theorielokalen voldoen aan

alle voorwaarden voor het adequaat volgen van onderwijs en de digitale voorzieningen zijn up to date. Studenten kunnen goed hun weg vinden in de digitale leeromgeving Canvas. Sinds de Corona-epidemie heeft de opleiding de 'best practices' ten aanzien van blended learning behouden.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet een toetsprogramma dat congruent is met het nieuwe curriculum. Toetsen zijn betrouwbaar, valide en voor de doelgroep relevant. Studenten worden goed voorbereid op hun toetsen, de kwaliteit van de toetsing wordt goed geborgd. De opleidingen gaan programmatisch toetsen gericht en gefaseerd invoeren, het panel ziet deze ontwikkeling met vertrouwen tegemoet.

Onderbouwing

Toetssysteem

Het panel constateert dat het systeem van toetsing gedegen in elkaar zit. Er is een duidelijk en goed onderbouwd toetsplan, dat congruent is met het nieuwe curriculum en zelfsturing bij studenten stimuleert. Per 5 EC worden maximaal twee toetsen afgenomen.

Er is veel variatie in toetsing, zoals kennistoetsen, casuïstiek, praktijktoetsen, assessments en schriftelijke beroepsproducten. In navolging van het geïntegreerde onderwijs, wordt er - daar waar van toepassing - geïntegreerd getoetst. Het panel vindt de toetsen die zijn ingezien betrouwbaar, valide en relevant.

Uit de gesprekken blijkt dat studenten vinden dat ze goed worden voorbereid op de toetsing. Zij zijn op de hoogte van het toetsplan en weten waar ze op beoordeeld worden. Het eerste cohort dat met het nieuwe curriculum is gaan werken heeft wel te maken gehad met kinderziektes rondom de toetsing: communicatie was niet altijd eenduidig. Dat is adequaat opgepakt. Studenten ervaren wel dat er veel leerstof is, al draagt de geïntegreerde toetsing bij aan de 'behapbaarheid'. Het 'leren leren' voor een toets kost sommigen, zeker in het eerste jaar, nog wel moeite. Een voorbeeld is het terugvinden van de leerdoelen in de stof. Studenten weten de weg om dit te bespreken: de docenten zijn benaderbaar en faciliterend. Ook zijn er voorbeelden van theorie-toetsen en producten. Voorheen werkten de opleidingen met een buddy-systeem waarin ouderejaars de eerstejaars hielpen bij het leren leren. Het panel moedigt de opleidingen aan te overwegen om dit buddy-systeem weer in te voeren.

Programmatisch toetsen

HU-breed is men bezig met programmatisch toetsen. De opleidingen Optometrie en Orthoptie hebben ervoor gekozen om dit deels in te voeren, namelijk vanaf jaar 3. De opleidingen willen dat het programmatisch toetsen ondersteunend is aan het uitgangspunt op te leiden tot reflectieve practitioner en studenten in staat stelt zelf regie over het leerproces te nemen. Dit vinden zij het meest aansluiten bij de ontwikkeling die studenten na de eerste twee jaar hebben doorgemaakt: in jaar 1 is een grote hoeveelheid datapunten niet wenselijk, studenten willen het gevoel van overzicht en grip houden met betrekking tot hun bsa en in jaar 2 wordt er nog veel conceptueel getoetst. Het panel waardeert dat de opleidingen hier hun eigen en onderbouwde keuzes in maken.

De implementatie van het programmatisch toetsen in de jaren 3 en 4 gaat in fases. Docenten worden geschoold in het programmatisch toetsen. De docenten bekwamen zich onder andere in het geven van feedback, door zich (verder) te scholen in feedbackgeletterdheid. De opleidingen hebben hiervoor de juiste tools en het juiste netwerk in handen: er is binnen het instituut en HUB-breed, onder andere binnen de lectoraten, veel kennis.

Borging

De borging van toetsing is gedegen geregeld. Er is een instituutsbrede examencommissie, een voor alle paramedische opleidingen. De docenten van een bepaalde opleiding hebben niet de eigen opleiding in de portefeuille, op deze wijze wordt onafhankelijkheid geborgd. Het panel ziet dat de examencommissie proactief haar rol pakt en 'in control' is. De examencommissie complimenteert de opleidingen met de intrinsieke zorg voor de kwaliteit; de opleidingen hanteren goed de pdca-cyclus. Zij houden bij wat verbeteracties zijn en hoe en wanneer deze gedaan zijn.

Behalve met de examencommissie weten de opleidingen De Toets Expert Groep (TEG) te vinden. De TEG heeft een adviserende rol en is actief betrokken, de opleidingen sparren geregeld op eigen initiatief met de TEG. Een toets wordt door twee examinatoren ontworpen. Na iedere toets wordt een Toetsevaluatieformulier (TEF) ingevuld door de jaarcoördinator, samen met de examinatoren die de toets hebben ontworpen. Ook studenten evalueren hun toets. Als er uit een TEF zaken naar voren komen die aanleiding geven tot een gesprek, gaat de jaarcoördinator in gesprek met een lid van de TEG, voor advies waar nodig. Kalibratie van toetsing vindt vooraf en achteraf plaats. Afstudeerbegeleiders kalibreren behalve met elkaar, ook met het lectoraat en met andere opleidingen in het instituut.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het eindniveau van de opleidingen Optometrie en Orthoptie is op orde. De beoogde leerresultaten worden behaald, studenten studeren aantoonbaar af op niveau 6 NLQF. Onderzoeksvaardigheden en de rol van reflective practitioner worden aangetoond in het afstudeeronderdeel Optometrische / Orthoptische Zorg met Reflectie en EBP (OZRE). Het innovatieve vermogen van de student wordt getoetst met een tweede afstudeeronderdeel: Frontrunners; een goede voorbereiding op de verbreding van het vakgebied en passend bij de visie van de opleidingen. Alumni zijn gewild en vinden snel passend werk. Zij beoordelen de genoten opleiding als positief, vice versa waardeert de beroepspraktijk de afgestudeerde Optometristen en Orthoptisten als kundig en beroepsbekwaam.

Onderbouwing

Studenten Optometrie en Orthoptie studeren af met een individuele opdracht en een groepsproject. De opdracht en het groepsproject zijn voor studenten Optometrie en Orthoptie gelijk qua opzet.

De individuele opdracht is de Optometrische / Orthoptische Zorg met Reflectie en EBP: OZRE, voor 10 EC. Voor OZRE schrijft de student twee 'critical appraisals of a topic (CATs) en hij levert een uitwerking Klinisch Redeneren, inclusief reflectie, op. Zo toont de student aan dat stapsgewijs een zorgvraag beantwoord kan worden na klinisch handelen, klinisch redeneren, reflectie en redeneren volgens de principes van evidence based practice. Hiermee toont hij zich, bij voldoende resultaat, de eerdergenoemde reflective practitioner. Naar aanleiding van deze schriftelijke producten vindt er een eindgesprek plaats over deze producten. De beide CATS' vormen 50% van het eindcijfer, de uitwerking Klinisch Redeneren met reflectie telt voor de andere 50%. Een mondelinge beoordeling voor beide onderdelen bepaalt het gezamenlijk eindcijfer. Voorbeelden van onderwerpen die gekozen zijn voor CAT's, zijn:

- De lange termijn effecten bij patiënten die geopereerd zijn voor een consecutieve exotropie (student Orthoptie);
- De prognostische waarde van maculagat parameters in relatie tot visusverbetering na maculagat chirurgie (student Orthoptie en Optometrie);
- Het risico op een RPE scheur bij een pigment epitheel loslating bij behandeling met bevacizumab (student Optometrie).

Het panel vindt dat de werken OZRE het eindniveau NLQF 6 borgen. De beoogde leerresultaten, de CanMEDSrollen en de EBP-vaardigheden waaronder het klinisch redeneren, komen er duidelijk in terug. Het panel ziet wel dat in de beoordelingsrubric van OZRE de rol van EBP relatief klein is en meer procesmatig dan inhoudelijk wordt ingestoken. Het panel moedigt de opleidingen aan hier kritisch naar te kijken.

Het panel ziet dat studenten bij het afstuderen goed begeleid worden. Bij het afstudeertraject van een student zijn twee docenten Oogzorg betrokken: minimaal een vakinhoudelijke docent en een

docent met methodologische expertise. Bij OZRE worden studenten in werkgroepen begeleid: studentenkoppels presenteren hun voortgang en er wordt (peer)feedback gegeven door medestudenten en docenten. Op de conceptversie van de eerste CAT wordt schriftelijk feedback gegeven door de twee begeleiders en door medestudenten. Met deze feedback wordt de student in staat gesteld om een tweede CAT te schrijven met een andere zorgvraag die met de docenten besproken is. Deze zorgvraag en de onderzoeksvraag wordt tijdens de les besproken en afgestemd. Hierna schrijft de student verder aan de tweede CAT.

Frontrunners (5 EC) bestaat uit het leveren van een product waarbij verandering/innovatie centraal staat. Vanuit een bestaande, huidige situatie onderzoeken studenten in groepjes van ongeveer vier personen een wenselijke toekomstige situatie. De student kan beredeneren wat er voor nodig is om naar deze toekomstige situatie te komen en maakt hierbij duidelijk waarom deze innovatie relevant is voor de zorg en / of de maatschappij. Bij de beoordeling van Frontrunners ligt de focus op ondernemendheid, creativiteit en innovatie, als ook op het proces. In het groepsproces komt de CanMEDS-rol Samenwerken aan bod, studenten worden wel individueel beoordeeld. Studenten beschrijven hun innovatieonderzoek in een legitimatierapport (voorzien van individuele reflectie) en houden een logboek bij. Ook verzorgen ze individueel een pitch. Er worden dan ook drie individuele cijfers toegekend: een voor het legitimatierapport, een voor het logboek en een voor de pitch. De opleidingen willen Frontrunners nog verder door ontwikkelen. Zo willen ze het reflectieve component van het logboek nog verder versterken.

De beoordeling wordt gedaan door twee onafhankelijke examinatoren, die niet betrokken zijn geweest bij de begeleiding. Het vierogenprincipe is ook hier geborgd en er wordt veel gekalibreerd. De mate waarin feedback wordt gegeven, verschilt wel per beoordelaar.

Voorbeelden van innovaties die in Frontrunners tot stand zijn gekomen zijn:

- Een schrijfhulpmiddel voor kinderen met Cerebral Visual Impairment (CVI), in opdracht van een ergotherapeut werkzaam voor revalidatiecentrum gerelateerd aan een mytylschool;
- Voorlichtingsmateriaal voor informatie over premium implant contactlenzen voor verschillende doelgroepen cliënten van een zorginstelling;
- Een 'Kijksluiter': een visuele bijsluiters bij een behandelmiddel tegen ooglidrandontstekingen, voor laaggeletterden.

Het panel is positief over het niveau van de opgeleverde werken Frontrunners en ziet een grote tijdsinvestering van studenten. Het panel is enthousiast over de innovatieve voortrekkersrol die Frontrunners heeft: het brengt inzichten uit de beroepspraktijk in. Het panel adviseert wel om de tijd te nemen voor reflectie en verfijning: de *frontrunners* mogen best *frontwalkers* worden. Het zwaarder aanzetten van de individuele onderzoekscomponent en de mate waarin een opgeleverd ontwerp of prototype ook daadwerkelijk in de praktijk getoetst kan worden zodat het echt impact heeft, zijn volgens het panel interessante onderwerpen voor de verdere ontwikkeling. Het panel moedigt de opleidingen aan om zich hier nader op te bezinnen. Duidelijk is dat er een enthousiast team een mooi en gedegen afstudeerconcept heeft neergezet: de tijd mag dan ook genomen worden voor doorontwikkeling.

Functioneren afgestudeerden

Studenten zijn tevreden met hun opleiding. Terugkijkend evalueren alumni hun opleiding als positief tot zeer positief. Studenten vinden snel een baan. Een universitaire vervolgstudie sluit qua niveau eveneens goed aan. Het werkveld kwalificeert alumni eveneens als passend opgeleid. Alumni worden via verschillende kanalen in staat gesteld blijvend betrokken bij de opleidingen.

Eindoordeel over de opleidingen

	Optometrie (voltijd en deeltijd)
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

	Orthoptie (voltijd)
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

Aanbevelingen

Het panel heeft geen aanbevelingen.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Dagprogramma opleidingen Optometrie en Orthoptie
29 november 2022

9.15-10.00	Welkom en Gespreksronde 1: kernteam en instituutsdirecteur
10.00-10.30	Pauze
10.30-11.15	Gespreksronde 2: afstudeereenheid
11.15-11.30	Pauze
11.30-12.15	Gespreksronde 3: docenten optometrie en orthoptie
12.15 - 13.00	Pauze (lunch)
13.00 -13.45	Gespreksronde 4: werkveldvertegenwoordigers /alumni
13.45 -14.00	Pauze
14.00 -14.45	Gespreksronde 5: studenten Optometrie en Orthoptie
14.45-15.00	Pauze
15.00-15.30	Gespreksronde 6 : Toetsexpertgroep en Examencommissie
15.30-16.15	Pauze en overlegtijd panel
16.15-16.45	Terugkoppeling panel aan kernteam

2. Bestudeerde documenten

Ten behoeve van standaard 1

Beroepscompetentieprofiel optometrist (2020)
Beroepscompetentieprofiel orthoptist (2014)
BOKS Optometrie (2022)
BOKS Orthoptie (2022)
ECOO accreditation of Utrecht Hogeschool 2016
HU in Kaart 2021-2022 B Optometrie (vt)
HU in Kaart 2021-2022 B Optometrie (dt)
HU in Kaart 2021-2022 B Orthoptie (vt)
Onderwijsvisie Oogzorg 2022
Opleidingscompetentieprofiel optometrie (2021)
Opleidingscompetentieprofiel orthoptie (2021)

Ten behoeve van standaard 2

Addendum studiegids 2021-2022 Covid-maatregelen Bachelor 2021-2022 (NL)
Brochure HU Gezond & Wel
Cursusbijlage Bacheloropleidingen oogzorg 2021-2022 (NL)
Cursusbijlage Bacheloropleiding optometrie deeltijd 2022-2023
Cursusbijlage Bacheloropleidingen optometrie en orthoptie voltijd 2022-2023
Kwalificaties medewerkers Oogzorg
Speerpunten Opleidingen Optometrie en Orthoptie 2022-2023
Studiegids Bacheloropleidingen oogzorg Optometrie & Orthoptie 2021-2022 (NL)
Studiegids Optometrie deeltijd 2022-2023
Studiegids Optometrie en Orthoptie voltijd 2022-2023
Visie document praktijkgericht onderzoek en onderzoekend vermogen oogzorg - concept (2022)

Ten behoeve van standaard 3

Advies Examencommissie IPS 2021-2022
Kwaliteitskalender IPS-opleidingen 2022-2023
Richtlijn Onregelmatigheden IPS 2022
Toetsplan en competentiematrix Optometrie voltijd 2022-2023
Toetsplan en competentiematrix Orthoptie 2022-2023
Toetsplan en competentiematrix Optometrie deeltijd 2022-2023
Toetsbeleid Oogzorg 2022-2023

Ten behoeve van standaard 4

HBO-monitor 2021 B Optometrie
HBO-monitor 2021 B Orthoptie
LOEP monitor verslag 2021-2022
Meting afstudeereenheid 2021-2022